

Onderwerp

Afronding congestiemanagementonderzoek TenneT en de gevolgen hiervan

Kern mededeling:

Woensdag 18 oktober 2023 publiceert TenneT een persbericht over de resultaten van het uitgevoerde congestiemanagementonderzoek en de effecten hiervan op de provincie Flevoland.

Mededeling:

Vorig jaar 17 november 2022 heeft TenneT een netcongestie afgekondigd voor levering van elektriciteit via het hoogspanningsnet in Flevoland, als onderdeel van de zogenaamde FGU-pocket met de provincies Gelderland en Utrecht. Vanaf deze afkondiging heeft TenneT een zogenaamd congestiemanagementonderzoek (CMO) gestart om zogenaamde flexibele capaciteit te vinden in het elektriciteitsgebruik van de afnemers op TenneT en Liander-niveau.

Het congestiemanagementonderzoek is kortgeleden afgrond en de resultaten hebben een stevige impact op de Flevopolder met eenzelfde beeld voor Gelderland en Utrecht. De resultaten op TenneT-niveau werken direct door naar Liander als regionale netbeheerder voor de Flevopolder. Er is te weinig flexibele ruimte gevonden binnen de huidige verbruikers waarbij ook gebleken is dat er sprake is van een te hoge belasting van hoogspanning- en middenspanningsstations in de Flevopolder. Om verdere overbelasting te voorkomen dienen zo snel mogelijk maatregelen genomen te worden om toename van deze overbelasting te voorkomen. Deze maatregelen hebben doorwerking naar alle soorten van elektriciteitsgebruikers van bedrijven tot woningen.

Het belang van een stabiel en betrouwbaar elektriciteitsnet is groot en nodig om de energietransitie doorgang te laten vinden en uiteindelijk de klimaatdoelen te realiseren. Het elektriciteitsnet is een essentieel element hierin.

De effecten van deze resultaten hebben direct betrekking op de gemeenten Almere, Dronten, Lelystad en Zeewolde binnen de Flevopolder. De gemeenten Noordoostpolder en Urk zijn net-technisch gekoppeld aan een pocket met Overijssel en Friesland. Voor deze beide gemeenten is er al langere tijd sprake van leveringscongestie op het niveau van Liander als regionale netbeheerder.

Opheffen van deze leveringscongestie.

Bij de aankondiging van de leveringscongestie in november 2022 meldde TenneT dat een oplossing voor deze leveringscongestie werd voorzien eind 2029. Hiervoor dienen een 4-tal hoogspanningstransformatoren verzaagd/uitgebreid te worden om een hogere elektriciteitslevering mogelijk te maken. Vanwege de net-technische koppeling binnen de FGU-pocket kunnen deze hoogspanningsstations niet afzonderlijk opgewaardeerd en weer functioneel ingezet worden. Dit is pas mogelijk als alle vier de HS-transformatoren zijn aangepast.

Welke aanvullende effecten na afronding CMO van TenneT?

De resultaten van het uitgevoerde CMO, het vinden van flexibele ruimte in het elektriciteitsgebruik, zijn echter dusdanig klein dat er geen ruimte ontstaat binnen de zogenaamde FGU-pocket. Mede door de groei in de afgelopen periode door autonome woningbouw, warmtepompen en laadpalen maar ook de elektrificatie binnen bedrijven/industrie heeft dit tot gevolg dat de behoefte aan elektriciteit groter was dan voorzien.

Registratienummer

3178173

Datum

18 oktober 2023

Afdeling/Bureau

SENB

Openbaarheid

Openbaar

Portefeuillehouder

Hofstra, H.J.

Ter kennisname aan PS en burgerleden

Mededeling

Bladnummer

2

Registratienummer

3178173

Tot en met 2025 kan aan de benodigde vraag van elektriciteit worden voldaan op het hoogspanningsnet van TenneT in de FGU-pocket, hierbij is zelfs een kleine overschrijding van de beschikbare capaciteit acceptabel voor TenneT. Dit geldt echter niet voor het Liander-net.

Welke doorwerking heeft dit voor Liander?

Als regionale netbeheerder heeft Liander direct te maken met de resultaten van het CMO van TenneT en de doorwerking hiervan op het middenspannings- en laagspanningsnet. Momenteel wordt door Liander onderzocht wat de feitelijke consequenties zijn voor de zeven (7) onderstations in de Flevopolder, men verwacht dit onderzoek begin november afgerond te hebben.

Aansluitend zal Liander met de vier gemeenten (Flevopolder) in overleg gaan om de resultaten van dit onderzoek te bespreken, welke mate van (over)belasting sprake is op de onderstations en of en welke maatregelen hiervoor getroffen moeten worden.

Wat doet de provincie Flevoland met deze resultaten?

Helder is dat de uitkomsten van het CMO een groot en ongewenst effect hebben op Flevoland specifiek maar ook op Gelderland en Utrecht. Samen met deze provincies en het ministerie van EZK gaan wij een specifiek bestuurlijk en ambtelijk overleg organiseren om alle aspecten binnen de FGU-pocket te monitoren. Gezamenlijk wordt onderzocht waar het mogelijk is de uitbreiding/verzwaring van de hoogspanningsstations te versnellen. TenneT is verzocht een zo duidelijk mogelijke planning en aanpak inzichtelijk te maken in dit proces.

Samen met de gemeentelijke portefeuillehouders energie zullen wij in het Bestuurlijk Overleg Energie deze ontwikkeling met specifieke aandacht agenderen en bespreken. Uiteraard zullen de netbeheerders actief in dit overleg betrokken worden zodat men elkaar actief kan informeren over de stand van zaken.

Vanuit de diverse GS-portefeuilles zullen wij onze grote zorg overbrengen naar het kabinet en de betreffende ministers en aandacht vragen voor een snelle en adequate aanpak van deze problematiek.

In overleg met specialisten en kenniscentra zal verkend worden of en welke maatregelen er mogelijk zijn om tijdens deze tijd van elektriciteit-schaarste toch ruimte mogelijk te maken is voor bijvoorbeeld woningbouw en bedrijvigheid.

Communicatie over dit CMO

TenneT heeft 18 oktober een algemeen persbericht uitgebracht over de resultaten van het CMO en de impact hiervan, u kunt deze lezen via deze link [Elektriciteitsnet verder onder druk: kabinet en netbeheerders nemen ingrijpende maatregelen](#)

TenneT heeft een specifiek persbericht over Flevoland uitgebracht die U vindt in de bijlage.

Vanwege de bijzondere situatie in de FGU-pocket heeft minister Jetten in een persmoment hieraan aandacht besteed en een brief verzonden aan de Tweede Kamer over de resultaten en de voorgenoemde maatregelen op Rijksniveau. De brief aan de Tweede Kamer is als bijlage toegevoegd.

U kunt ook deze link gebruiken <https://open.overheid.nl/documenten/fc7477f5-775b-4851-bdb3-30f89f1ad15a/file>

Er zijn Q & A (vragen en antwoorden) opgesteld door Liander om daar waar mogelijk al een aanvullende uitleg te geven. Deze Q &A vindt u in de bijlagen.

Op 31 oktober van 11:30 tot 12:30 uur organiseert TenneT in samenwerking met Liander en Stedin een webinar. Tijdens deze online bijeenkomst wordt meer informatie gegeven over de recente ontwikkelingen op het elektriciteitsnet en is er ruimte om vragen stellen aan netbeheerders TenneT en Liander. Aanmelding kan via: [Registreren | Webinar Netcongestie FGU \(tennet-events.eu\)](#)

Uiteraard zal ons college uw Staten informeren als nieuwe informatie beschikbaar is.

Mededeling

Bladnummer

3

Registratienummer

3178173

Bijlagen

Naam bijlage:	eDocs nummer:	Openbaar in de zin van de Woo (ja/nee aangeven)
Persbericht TenneT (specifiek Flevopolder)	3181085	Ja
Brief minister Jetten aan Tweede Kamer	3181089	Ja
Q & A Liander over leveringscongestie	3180846	Ja

Geen ruimte meer voor uitbreiding bedrijven op elektriciteitsnet Flevopolder, zonder extra maatregelen ook woningen geraakt

Het elektriciteitsnet in Nederland komt steeds verder onder druk te staan. Het hoge tempo waarin er extra transportcapaciteit wordt gevraagd overstijgt de snelheid waarmee netbeheerders het elektriciteitsnet kunnen uitbreiden. In de Flevopolder betekent dit concreet dat de komende jaren nieuwe aansluitingen of het verzwaren van bestaande aansluitingen voor bedrijven en instellingen niet of nog maar beperkt worden gerealiseerd. Ook heeft het gevolgen voor het tijdig aansluiten van nieuwbouwwoningen en de verduurzaming van bestaande woningen. De landelijke en regionale netbeheerders verwachten met de vandaag door het kabinet aangekondigde maatregelen het elektriciteitsnet meer te kunnen ontlasten en beter te benutten, zodat ze meer klanten kunnen aansluiten.

De afgelopen jaren heeft het regionale elektriciteitsnet van Liander op steeds meer plaatsen de maximale capaciteit bereikt voor de afname en teruglevering van elektriciteit door ondernemers. In september 2021 werd in de Flevopolder (Almere, Lelystad, Dronten en Zeewolde) de maximale capaciteit voor terugleveren bereikt, in november 2022 maakte netbeheerder TenneT bekend dat ook het hoogspanningsnet in de Flevopolder de maximale capaciteit voor de levering van elektriciteit heeft bereikt.

De afgelopen maanden is onderzoek gedaan of ruimte kan worden gecreëerd door bedrijven te vragen of zij flexibel kunnen omgaan met hun stroomverbruik. Door op piekmomenten minder stroom te gebruiken (spitsmijden), ontstaat er ruimte op het elektriciteitsnet. Uit het onderzoek van TenneT blijkt dat bedrijven te weinig ruimte kunnen maken om het tekort aan transportcapaciteit op het net met spitsmijden op te lossen en kunnen er geen klanten op de wachtlijst geholpen worden.

Uitbreiding elektriciteitsnet

Marc de Zwaan, directeur asset management bij TenneT: "Dit betekent ook dat grootverbruikers van elektriciteit in de Flevopolder die een nieuwe of zwaardere aansluiting willen op een wachtlijst komen totdat het elektriciteitsnet is uitgebreid of alsnog aanvullend flexibel vermogen gevonden wordt. We realiseren ons dat dit enorme impact heeft op bedrijven in Flevoland. We werken hard aan de uitbreiding van het net, maar dat kost tijd."

De netbeheerders nemen de komende jaren op diverse plaatsen in de provincie nieuwe elektriciteitsstations in gebruik en verzwaren de elektriciteitsstations en kabels. Naar verwachting duurt het tot uiterlijk 2029 voor het elektriciteitsnet in de regio voldoende is uitgebreid om alle partijen op de wachtlijst van de gewenste capaciteit te kunnen voorzien.

Zonder ingrijpen woningbouw geraakt

Voor het eerst worden ook kleinverbruikers, zoals huishoudens, op grote schaal geraakt. De groei van zonnepanelen, warmtepompen en laadpalen gaat in de Flevopolder sneller dan is voorzien. Als de bestaande mogelijkheden voor flexibel gebruik van het net niet beter worden benut, er geen aanvullende maatregelen worden genomen en de snelle groei zich voortzet, kan vanaf 2026 de verduurzaming van woningen en de realisatie van nieuwe woonwijken niet zomaar meer plaatsvinden. Van de bestaande woningen kan dan slechts 1 op de 3 worden verduurzaamd. Andere woningen moeten wachten tot er weer voldoende elektrisch vermogen beschikbaar is. Ook de groei op het gebied van elektrisch vervoer kan niet worden gefaciliteerd.

Andere keuzes maken

Mark Jurjus, regiomanager bij Liander: "De grenzen van het elektriciteitsnet in de Flevopolder zijn nu echt bereikt. Dat is een harde boodschap voor de ondernemers die het raakt en voor mensen thuis die willen verduurzamen. Er zijn keuzes nodig om woningbouw niet te laten stagneren en meer woningen van het aardgas af te kunnen halen. Naast elektriciteit zijn andere warmteconcepten nodig om de haalbaarheid van de woningbouwplannen te vergroten. De netbeheerders werken de komende jaren onverminderd hard aan het uitbreiden van het elektriciteitsnet, maar de realiteit is helaas ook dat de schaarste meer mensen gaat raken."

Investerings nemen toe

Op steeds meer plekken is een nieuwe aansluiting of verzwaring voor een bedrijf of woning niet meer vanzelfsprekend. Dit vraagt om een serieuze versnelling van de uitbreiding van het elektriciteitsnet.

Netbeheerders werken iedere dag hard aan de grootschalige verbouwing van het Nederlandse energiesysteem. Dit jaar wordt een totale investering verwacht van ruim 5 miljard euro. De investeringen van de netbeheerders groeien de komende jaren naar 8 miljard euro per jaar.

Bouwen, spitsmijden en ander gedrag

De belangrijkste focus van de netbeheerders is het sneller realiseren van elektriciteitsstations en het leggen van kabels. Om dit mogelijk te maken is het noodzakelijk dat overheden sneller keuzes maken over wanneer en waar welke energie-infrastructuur moet komen. Daarnaast moet er sneller grond beschikbaar komen voor de uitbreiding van het elektriciteitsnet en vergunningen en procedures worden versneld.

Maar uitbreiding alleen is niet genoeg. Het elektriciteitsnet moeten we ook efficiënter benutten, bijvoorbeeld door spitsmijden financieel aantrekkelijker en minder vrijblijvend te maken en het net zwaarder te belasten waar dat veilig mogelijk is.

Het nieuwe energiesysteem vraagt daarnaast om ander gedrag van alle gebruikers, waarbij vooral elektriciteit wordt gebruikt wanneer er veel duurzame opwek van wind of zon is en minder elektriciteit wordt gebruikt tijdens piekuren. De netbeheerders vertrouwen op een snelle invoering van de vandaag door het kabinet aangekondigde maatregelen, waaronder het versneld toepassen van netbewust laden van voertuigen slimme aanstuurbare apparaten de norm maken en een stimuleringsprogramma voor energyhubs. Het kabinet en de netbeheerders willen daarnaast vanaf komend jaar proactief flexanders starten waarmee bedrijven, zoals een batterij-exploitant, voor een langere periode op strategische plekken meer dan 1GW aan ruimte op het stroomnet kunnen aanbieden tijdens piekmomenten.

Beperken impact

Netbeheerders verwachten met de vandaag door het kabinet aangekondigde maatregelen het elektriciteitsnet meer te kunnen ontlasten en beter te benutten, zodat ze meer klanten kunnen aansluiten. Om zo vertragingen voor woningbouw en impact op economische groei en de verduurzaming van Nederland te beperken. De regionale impact van de maatregelen worden komende tijd verder doorgerekend.

Onlinebijeenkomst

Ondernemers in de Flevopolder worden uitgenodigd voor een webinar op 31 oktober. Tijdens deze onlinebijeenkomst krijgen zij meer informatie over de recente ontwikkelingen op het elektriciteitsnet en is er ruimte om vragen te stellen aan netbeheerders TenneT en Liander. Aanmelden voor dit webinar kan via deze link <https://fguwebinarnetcongestie.tennet-events.eu/>

Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Prinses Irenestraat 6
2595 BD DEN HAAG

**Directoraat-generaal Klimaat
en Energie**

Directie Energiemarkt

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Datum 18 oktober 2023
Betreft Nieuwe maatregelen netcongestie

Ons kenmerk

DGKE-DE / 38035955

Geachte Voorzitter,

Het Nederlands elektriciteitsnet staat onder druk. De elektrificatie van bedrijven en huishoudens gaat steeds sneller en dat is goed nieuws voor de verduurzaming van ons land. Dit brengt de Nederlandse klimaatdoelen binnen bereik en maakt de samenleving minder afhankelijk van fossiele brandstoffen. De uitbreiding van de elektriciteitsnetten kan dit tempo van de energietransitie echter niet bijhouden, ondanks forse investeringen van de netbeheerders, dit jaar ruim 5 miljard euro. Dit stelt de samenleving voor een historische opgave. Naast zo snel mogelijk bijbouwen zijn meer vergaande maatregelen nodig om de netcongestie te beperken en de verduurzaming maximaal te ondersteunen.

In grote delen van Nederland is het elektriciteitsnet zo vol dat er zich de komende jaren geen nieuwe grootverbruikers zoals bedrijven kunnen vestigen, totdat de verzwaren van het elektriciteitsnet gereed zijn of meer flexibel gebruik gemaakt wordt van het net¹. Dat zou de energietransitie hinderen, de mogelijkheden voor innovatie en het creëren van nieuwe werkgelegenheid beperken en het vestigingsklimaat in Nederland verslechteren. Om dit te voorkomen is het cruciaal om het elektriciteitsnet zo snel mogelijk uit te breiden en maximaal in te zetten op flexibel gebruik van het net.

Voor kleinverbruikers zoals huishoudens, laadpalen en kleine bedrijven is in de meeste provincies nog voldoende ruimte op het elektriciteitsnet. Maar in Flevoland (met uitzondering van de Noordoostpolder), Gelderland en Utrecht kunnen kleinverbruikers vanaf 2026 wel worden geraakt. Netcongestie komt hiermee in een nieuwe fase. Om te zorgen dat netbeheerders ook vanaf 2026 woningen, laadpalen e.d. kunnen aansluiten, zet het kabinet alles op alles. Dit vergt extra onorthodoxe maatregelen om sneller te bouwen, het elektriciteitsnet beter te benutten en flexibeler te gebruiken, door grootverbruikers en kleinverbruikers, bijvoorbeeld door slim laden door laadpalen.

Het doel van het kabinet is dat, ondanks de krapte op het elektriciteitsnet, maatschappelijke ontwikkelingen door moeten gaan. Woningbouw, ontwikkeling

¹ Voor de situatie in een provincie of specifiek gebied verwijs ik u naar de website van de bijbehorende netbeheerder, in deze brief richt ik mij op het landelijke beeld en de maatregelen die het kabinet treft.

van de economie en verduurzaming van bedrijven, mobiliteit en gebouwde omgeving mogen niet stilvallen. Het kabinet, de netbeheerders, provincies en gemeenten, de Autoriteit Consument en Markt en (koepels van) marktpartijen spannen zich gezamenlijk tot het uiterste in om het elektriciteitsnet maximaal te benutten en in zo hoog mogelijk tempo uit te breiden. Hiertoe vragen we veel van bedrijven, huishoudens en maatschappelijke organisaties. Daarbij houdt het kabinet vinger aan de pols of er handelingsperspectief is voor alle sectoren en zal blijven toetsen of het verduurzamingsinstrumentarium hierbij aansluit of dat wijzigingen nodig zijn.

Over de kabinetsaanpak van netcongestie informeer ik u mede namens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de minister van Economische Zaken en Klimaat, de minister van Infrastructuur en Waterstaat en de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat.

Nederland stapt massaal over op elektriciteit

De energietransitie zorgt voor een enorme verbouwing van het energiesysteem, waarbij fossiele brandstoffen plaatsmaken voor duurzame elektriciteit. Bedrijven stappen van het aardgas af en bouwen elektrolyzers en e-boilers. Nederland is na Australië het land met de meeste zonnepanelen per inwoner en wereldwijd één van de koplopers in het realiseren van laadinfrastructuur voor elektrisch vervoer. Veel van deze ontwikkelingen zijn in een verdere stroomversnelling gekomen door de hoge gasprijzen als gevolg van de oorlog in Oekraïne. De versnelling is goed te illustreren aan de hand van de voorziene groei van het elektriciteitsgebruik in het Rotterdamse havengebied. In dat gebied is de groei die oorspronkelijk was voorzien van 2020 tot 2030, al aangevraagd in de jaren tussen 2020 en 2022.

Kortom, de verduurzaming van bedrijven en huishoudens gaat steeds sneller en dat is goed nieuws voor de verduurzaming van ons land. Deze ontwikkelingen hebben tegelijkertijd verstrekende consequenties voor het elektriciteitsnet: de grenzen van het elektriciteitsnet komen steeds sneller in zicht, in steeds meer gebieden in het land en in steeds grotere mate op meerdere spanningsniveaus (hoog-, midden-, laagspanning)².

Volle netten in alle regio's

De ontwikkeling van netcongestie in Nederland is razendsnel gegaan. In het najaar van 2018 was er voor het eerst netcongestie bij de invoeding van zonneparken in Drenthe en Groningen (Kamerstuk 30196, nr. 669). Op dit moment is in grote delen van Nederland sprake van netcongestie bij de invoeding van elektriciteit, maar in deze brief focus ik op netcongestie bij afname. Enkele

² Dat werkt twee kanten uit: door filevorming (transportschaarste) raken de afritten van de landelijke snelweg (hoogspanning) richting de regionale provinciale weg (middenspanning) verstopt en andersom lopen de toegangswegen naar de provinciale weg vol als gevolg van filevorming op het lokale wegennet (laagspanning). Het grote verschil met de file is dat de weg heel blijft als deze vol staat met auto's. Bij het stroomnet is het zo dat onderdelen bij overbelasting beschadigd kunnen raken of kapot gaan, waardoor er stroomstoringen kunnen ontstaan.

jaren geleden was er voor het eerst netcongestie bij afname van bedrijven en huishoudens in o.a. Leeuwarden en Amsterdam. Vorig jaar kwam de eerste congestie op afname voor twee hele provincies: Noord-Brabant en Limburg (Kamerstuk 29023, nr. 311). Sindsdien is het zo hard gegaan dat op dit moment het elektriciteitsnet in alle provincies grotendeels vol, waarschijnlijk vol of bijna vol is.

Grootverbruikers: bedrijven

Voor grootverbruikers zoals bedrijven is er in veel regio's geen ruimte voor nieuwe aansluitingen of uitbreidingen, behalve wanneer het bedrijf tijdens piekmomenten minder elektriciteit afneemt. Geen ruimte betekent dat bedrijven op een wachtlijst komen en pas aangesloten kunnen worden als het net uitgebreid wordt of als het net op grote schaal flexibeler gebruikt wordt. Dit geldt voor (grote delen van) Noord-Brabant, Limburg (Kamerstuk 29023, nr. 311), Gelderland, Utrecht, Flevoland en een groot deel van de haven van Rotterdam (Kamerstuk 29023, nr. 358)³. Voorlopig is er ook geen ruimte in de provincies waar de landelijke netbeheerder TenneT congestieonderzoeken doet, dat zijn Zeeland en Noord-Holland. Er is nog beperkte ruimte op het elektriciteitsnet in Friesland, Groningen, Overijssel en in delen van Zuid-Holland.⁴

Grootverbruikers in de mobiliteit

Netcongestie begint ook in toenemende mate een knelpunt te worden in de mobiliteit. ProRail verwacht dat netcongestie in toenemende mate impact heeft op geplande intensiveringen van de dienstregeling: bij nieuwe, langere of extra treinen is het (tijdig) krijgen van verzwaarde of nieuwe netaansluitingen een toenemend probleem. Voor bussen is netcongestie een vast onderwerp op de agenda van het Bestuursakkoord Zero-Emissie Bus (BAZEB). Bij elke concessie die nu verduurzaamd wordt met batterij-elektrische bussen is er behoefte aan aansluitpunten op het net voor laadinfrastructuur. In de aanbesteding kan zo het dilemma ontstaan tussen verduurzaming en continuïteit van de concessie. Tegelijkertijd kan OV ook een bijdrage leveren aan het verlichten van netcongestie, bijvoorbeeld door innovatie in de energievoorziening van de treinen. Mogelijke oplossingen zijn bijvoorbeeld het gebruik van energieopslag en accu's bij de voedingspunten langs het spoor. EZK, IenW en ProRail zijn in gesprek om de mogelijkheden hiervoor verder te verkennen.

Ook de luchthavens zijn volop bezig met elektrificatie, met name om de uitstoot van de operaties op de grond terug te dringen. Luchthavens hebben hiervoor behoefte aan verzwaarde aansluitingen. Dit vraagt om een goede afstemming van plannings om de impact van netcongestie op luchthavens te minimaliseren.

³ Een groot deel van de Rotterdamse haven (Europoort, Botlek en Pernis) maar niet de Maasvlakte, en verder de regio's Voorne-Putten, Goeree-Overflakkee, Hoek van Holland en Hoogvliet.

⁴ Een landelijk overzicht van de congestie is weergegeven op de netcapaciteitskaart van NetbeheerNederland (<https://capaciteitskaart.netbeheernederland.nl/>). De status van de netcongestie in een provincie of specifiek gebied is te vinden op de website van de bijbehorende netbeheerder.

Kleinverbruikers

Voor kleinverbruikers zoals huishoudens, laadpalen en kleine bedrijven is de situatie anders dan voor grootverbruikers. In de meeste provincies is op dit moment nog voldoende ruimte op de landelijke hoogspanningsnetten en op de regionale middenspanningsnetten gereserveerd voor de groei van het elektriciteitsverbruik van kleinverbruikers en dus voor verduurzaming van woningen, auto's en bedrijven. Specifiek in Flevoland (met uitzondering van de Noordoostpolder), Gelderland en Utrecht wordt de gereserveerde ruimte vanaf 2026 overschreden door knelpunten op de landelijke en regionale netten en dit noopt tot maatregelen. Voor het eerst kunnen daardoor ook kleinverbruikers, zoals huishoudens en het mkb, worden geraakt in de Flevopolder en de provincies Gelderland en Utrecht.

De groei van zonnepanelen, warmtepompen en laadpalen in deze drie provincies gaat sneller dan in alle voorspellingen voorzien en is omvangrijker dan de ruimte die de netbeheerders voor deze groei de komende jaren hadden gereserveerd. Als we de bestaande mogelijkheden voor flexibel gebruik van het net niet beter benutten, geen aanvullende maatregelen nemen en deze snelle groei zich voortzet, dan overschrijdt het totale gebruik van huishoudens, bedrijven en maatschappelijke organisaties op piekmomenten de maximale veiligheidsgrenzen van het net. De onderstations (schakel tussen hoogspanning en middenspanning) worden dan te zwaar belast. Dit kan ertoe leiden dat in de periode 2026-2029 risico's ontstaan voor stroomuitval op piekmomenten. Om dit te voorkomen zouden netbeheerders bedrijven gedwongen moeten afschakelen op bepaalde momenten en/of geen nieuwe woningen of laadpalen meer kunnen aansluiten. Gezien de grote urgentie van deze maatschappelijke ontwikkelingen is dit vanzelfsprekend zeer ongewenst. Daarom zetten we alles op alles om de netcapaciteit zo snel mogelijk uit te breiden en het bestaande net slimmer en flexibeler te benutten.

Maatregelen

Ik besef dat de impact van netcongestie voor bedrijven en huishoudens zeer ingrijpend is en daarom onderneemt het kabinet een groot aantal acties. Netbeheerders, overheden en marktpartijen werken samen in het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN, Kamerstuk 29023, nr. 358) om belemmeringen weg te nemen door in te zetten op snellere verzwaring en maatregelen voor een slimmer gebruik van het elektriciteitsnetwerk. Op 22 juni jl. stuurde ik uw Kamer een uitgebreide voorgangsrapportage (Kamerstuk 29023, nr. 443) van de vele acties van het LAN, waaronder de ruim 700 miljoen euro uit het Klimaatfonds die ik beschikbaar stel voor netcongestie en flexibiliteit. In deze brief ga ik gericht in op een aantal cruciale acties. In het licht van de huidige ontwikkelingen kijk ik ook nadrukkelijk naar extra onorthodoxe en ingrijpende maatregelen om verlichting te bieden waar dat mogelijk is.

Ik zet in op vier sporen acties:

1. Sneller bouwen;
2. Betere benutting van het elektriciteitsnet;

3. Flexibel gebruik van het net; en
4. Slim laden en slim verduurzamen van woningen.

Spoor 1: Sneller bouwen

Uitbreiding van het elektriciteitsnet op alle spanningsniveaus is een no-regret-optie en er is geen tijd te verliezen. Dit is een grote verbouwing die niet van de ene op de andere dag afgerond is, maar wel zo veel mogelijk versneld moet worden. Netbeheerders trekken alles uit de kast om zo snel mogelijk de infrastructuur bij te bouwen en de grenzen van het net op te rekken. Netbeheerders hebben hiervoor voldoende personeel, materiaal en daadkracht nodig, maar ook ruimte en snelle vergunningsprocedures. Gemeenten en provincies kunnen helpen door voldoende ruimte vrij te maken voor uitbreiding van de elektriciteitsnetten. Ook zal het kabinet nauw in contact blijven met stakeholders zoals Techniek Nederland en Bouwend Nederland om te zien wat zij kunnen bijdragen aan het oplossen van de problematiek.

Forse financiële investeringen

Gezamenlijk investeren de netbeheerders in 2024 circa 6 miljard euro in de het elektriciteitsnet op land en op zee. De investeringen van de netbeheerders groeien de komende jaren nog verder naar 8 miljard euro per jaar vanaf 2025.

Versnelling

Met medeoverheden en netbeheerders kijk ik naar extra maatregelen voor versnelling van de uitbreiding van het net. Het kabinet wil de doorlooptijd van de voorbereiding, vergunningverlening en daadwerkelijke aanleg zoveel mogelijk verkorten. Met gemeenten en provincies werk ik daarom aan het proactief aanwijzen van grond voor elektriciteitsnetten, batterijen en elektrolyzers. Op basis van ruimtelijke inzichten van TenneT en regionale netbeheerders wordt bepaald waar ruimte is om met batterijen en elektrolyzers het net te ontlasten.

Daarbij zetten netbeheerders in op het aantrekken van extra bemensing, het vroegtijdig aankopen van grond en het in bulk en vroegtijdig aankopen van materialen en onderdelen. Ook zetten netbeheerders in op sneller bouwen door personeel slim en efficiënt in te zetten. Bijvoorbeeld door planners uit andere sectoren in te huren of elektrotechnici uit andere landen in te zetten. Daarnaast werken de netbeheerders met hun ketenpartners aan slimmer bouwen door in te zetten op meer innovatie. Een voorbeeld is de nieuwe compacte aansluitmodule voor laadpalen waar minder expertise en 70% minder tijd voor nodig is dan de originele manier van aansluiten. Een ander voorbeeld is toepassing van het "right to challenge" principe waarbij klanten zichzelf aansluiten op het net als er netcapaciteit beschikbaar is. Zoals ook aangekondigd in de kamerbrief van 22 juni jl. (Kamerstuk 29023, nr. 443) is de verwachting dat begin 2024 de eerste bedrijven hiervan gebruik kunnen gaan maken.

Aanwijzen elektriciteitsprojecten als zwaarwegend maatschappelijk belang

Het wetsvoorstel 'Versterking Regie Volkshuisvesting' ligt op dit moment bij de Raad van State. Voor projecten van zwaarwegend maatschappelijk belang gaat

een beroepsprocedure gelden in één instantie bij de Raad van State (en uitspraak binnen zes maanden), wat zorgt voor een potentiële versnelling van maximaal 1,5 jaar. Ik ben nu in overleg met medeoverheden en netbeheerders om te bepalen welk type energieprojecten aangewezen gaat worden als zijnde van zwaarwegend maatschappelijk belang, zodat ik dit direct in lagere regelgeving vast kan leggen zodra de grondslag wettelijk is verankerd. De aanwijzing geldt overigens alleen voor projecten waar geen verplichte Rijkscoordinatieregeling voor wordt doorlopen, want daar geldt deze versnelling al. Verder heeft het verbeteren van procedures mijn voortdurende aandacht en zet ik in op alle versnellingen waar mogelijk. Zo kijk ik bijvoorbeeld ook naar mogelijkheden om te versnellen door het wegnemen van dubbeling in stappen en door het gelijktijdig plaatsvinden van procedurestappen.

Stikstof

Samen met de minister voor Natuur en Stikstof werk ik aan een aanpak om te voorkomen dat de voor de energietransitie cruciale projecten door stikstofregels of door de Wet Natuurbescherming stil komen te liggen. Hierbij kijk ik onder andere naar een uniforme benadering van toestemmingverleningen door vergunningverleners van provincies en LNV (als bevoegde gezag). Op die manier weten netbeheerders wat zij kunnen verwachten bij een aanvraag, onafhankelijk van wie het bevoegd gezag is. Zo vermindert de complexiteit zonder af te doen aan de benodigde aandacht voor stikstof en natuurherstel. In een bijeenkomst met provincies en gemeentes lichten experts van mijn ministerie deze aanpak toe. Ook onderzoek ik of het mogelijk is of de structurele stikstofreductie die optreedt als gevolg van de aanleg van energie-infrastructuur, kan bijdragen aan de versnelling van stikstof-vergunningverlening voor energie-infrastructuur. Ik zal u nog dit jaar nader informeren over de uitkomsten van dit onderzoek.

Extra onorthodoxe maatregelen

Gezien de ernst van de situatie in een aantal van de eerdergenoemde congestiegebieden ben ik bereid meer onorthodoxe en vergaande maatregelen te nemen om het net zo snel mogelijk uit te breiden. Bijvoorbeeld:

- De opzet van een experiment op basis van de experimenteerbepaling in de Omgevingswet, om tijdelijk af te wijken van de geldende bepalingen in wetgeving. Een experiment moet bij algemene maatregel van bestuur worden aangewezen.
- Stimuleren dat gemeenten het voorkeursrecht inzetten om ruimtelijke doelen zoals de energietransitie sneller te realiseren. Als grond waarop een voorkeursrecht geldt, eerst te koop aangeboden wordt aan de overheid, dan biedt dat de gemeente meer mogelijkheid om deze grond in te zetten voor het sneller realiseren van ruimtelijke plannen. Hierdoor kan de energietransitie en de aanleg van elektrolyzers of hoogspanningsstations worden versneld. Het is overigens aan de gemeente welke vorm van grondbeleid, actief of faciliterend, passend is bij de omstandigheden.
- Voor een klein aantal hoogspanningsprojecten in de gebieden met de grootste knelpunten wil ik een pilot starten voor het testen van verregeande maatregelen, omdat die projecten cruciaal zijn om op korte

termijn netcongestieproblematiek te verminderen. Ik denk daarbij aan het proactief bouwen door TenneT in situaties waar afgegeven vergunningen nog niet onherroepelijk zijn (vanwege ingediende beroepen bij de Raad van State), of zelfs op moment dat er nog geen vergunning verleend is ('gedoogconstructie'). Dit doe ik in goed overleg met de direct betrokken gemeenten en provincies.

- Met een meer planmatige uitrol van energie-infrastructuur kan er efficiënter gewerkt worden. Samen met BZK, IenW, (de koepels van) de gemeentes en provincies en de netbeheerders werk ik aan de aanpak 'Integraal Programmeren' waarin ruimtelijke ontwikkelingen en energiesystemen in samenhang worden geprogrammeerd. Dit vraagt tevens een andere manier van prioriteren van aansluitingen. Hierover zijn de provincies, gemeenten, netbeheerders en de ACM (Autoriteit Consument en Markt) op dit moment in overleg.

De maatregelen die tot succesvolle versnelling leiden wil ik vaker toepassen.

Spoor 2. Beter benutting van het elektriciteitsnet

Het beter gebruiken van het net is van cruciaal belang. Netcongestie doet zich niet altijd voor, maar op piekmomenten zoals tussen vier uur 's middags en acht uur 's avonds, wanneer zowel bedrijven als huishoudens veel elektriciteit gebruiken.

Door het elektriciteitsnet op deze piekmomenten te ontlasten komt er ruimte vrij voor bijvoorbeeld woningbouw, het elektrificeren van bestaande bedrijven en het faciliteren van nieuwe aansluitingen. Netbeheerders, de ACM en de overheid werken aan o.a. beter congestiemanagement, flexibiliteitscontracten en flextenders voor efficiëntere benutting van het net. De maatregelen in dit spoor hangen sterk samen met de maatregelen in spoor 3: in spoor 2 scheppen de ACM en de netbeheerders de (juridische) mogelijkheden voor flexibel gebruik, spoor 3 is erop gericht dat deze mogelijkheden ook optimaal gebruikt worden door bedrijven en industrie.

Congestiemanagement

Congestiemanagement houdt in dat netbeheerders contracten sluiten met aangeslotenen (grootverbruikers en producenten van elektriciteit). Op een piekmoment verbruiken of leveren deze aangeslotenen dan tijdelijk minder elektriciteit. Congestiemanagement biedt voordelen omdat er zo meer ruimte op het net komt en dus meer partijen kunnen worden aangesloten. De netbeheerder doet alleen een beroep op die partijen op plaatsen en tijden waar er daadwerkelijk fysieke congestie wordt verwacht. De netbeheerder vergoedt de aangeslotenen voor deze inspanning. Congestiemanagement is daarmee een belangrijke methode om meer flexibiliteit te ontsluiten.

De eerste congestiemanagement-contracten zijn inmiddels afgesloten en verschillende voorbeelden in de praktijk laten zien dat er door congestiemanagement daadwerkelijk ruimte vrijkomt op het net, zo blijkt uit de

recente evaluatie van de ACM⁵. Uit de evaluatie blijkt ook dat het aanbod van flexibiliteit nog beperkt is, de markt en de netbeheerders kunnen elkaar nog moeilijk vinden. De ACM komt met een aantal verbeterpunten om congestiemanagement aan te scherpen. Specifiek voor de invoeding van elektriciteit werken netbeheerders en elektriciteitsproducenten nu aan afspraken over standaardisatie van contracten en vergoedingen om sneller en op grotere schaal flexibiliteit te kunnen inzetten. Ik verwacht hiervan eind van dit jaar resultaat⁶.

Ook werken de netbeheerders, de ACM en marktpartijen aan verschillende vormen van flexibiliteitscontracten, zowel individuele contracten als groepscontracten. Zo heeft de ACM bijvoorbeeld recent verduidelijkt dat groeps-CBC (capaciteitsbeperkingscontracten) ook voor grootverbruikers bedoeld zijn en recent een ontwerpbesluit gepubliceerd voor een volledig flexibel transportrecht ('non firm ATO')⁷.

Netbeheerders, de ACM en marktpartijen werken samen aan een verdere verduidelijking van de deelnameplicht voor congestiemanagement voor midden- en grootverbruikers. Een deelnameplicht houdt in dat alle bedrijven (met een gecontracteerd vermogen boven een bepaalde grens) moeten aantonen welk deel van het gecontracteerde vermogen flexibel kan worden ingezet en welk deel niet. Voor het flexibele deel kiezen bedrijven zelf tegen welke prijs zij bereid zijn om minder elektriciteit af te nemen of te produceren. Bedrijven zijn verplicht om een bieding te doen voor het flexibele deel van hun vermogen. De netbeheerders kiezen vervolgens voor 'het piekmoment de goedkoopste bieding. Een deelnameplicht zorgt er dus voor dat bedrijven moeten onderbouwen welk deel van het gecontracteerde vermogen flexibel is en tegen welke prijs zij bereid zijn om dit vermogen op- of af te schakelen.

Flexibiliteitstenders

Om het flexibiliteitsaanbod verder te vergroten kijk ik met netbeheerders en marktpartijen naar de mogelijkheden om vanaf 2024 flexibiliteitstenders in te zetten. Bij flexibiliteitstenders geeft de netbeheerder aan welke flexibiliteit op lange termijn nodig is, zodat bedrijven (zoals een batterij-exploitant) investeringen voor de lange termijn kunnen doen. Bedrijven kunnen ook combinaties van vraagrespons, lokale productie en opslag combineren en aan de netbeheerder aanbieden.

Extra onorthodoxe maatregelen

⁵ <https://www.acm.nl/system/files/documents/Evaluatiedocument%20congestiemanagement.pdf>

⁶ In haar evaluatie van congestiemanagement heeft de ACM aangegeven dat netbeheerders en elektriciteitsproducenten voor het einde van het jaar overeenstemming moeten bereiken. Als dat niet lukt, wijzigt de ACM uit eigen beweging de Netcode.

⁷ <https://www.acm.nl/system/files/documents/ontwerp-codebesluit-non-firm-ATO-2023-09-28.pdf>

Gezien de ernst van de situatie in een aantal van de eerdergenoemde congestiegebieden onderzoek ik of het nodig en mogelijk is om meer onorthodoxe maatregelen te nemen. Hierbij kan worden gedacht aan:

- Het beperken van de noodzaak om het elektriciteitsnet uit te breiden door sterker te sturen en te programmeren op welke plekken batterijen en elektrolyzers zich vestigen, zodat batterijen en elektrolyzers geen extra netcongestie veroorzaken. Ik onderzoek of dit mogelijk is binnen het ruimtelijk instrumentarium en/of subsidies.
- In nauwe samenwerking met de ACM en de netbeheerders verken ik ook voor afnamecongestie een verplichte deelname aan congestiemanagement met een standaard vergoeding en minder maatwerk voor individuele bedrijven. Dit kan zorgen voor meer snelheid. De uitdaging daarbij is om te zorgen dat de prijsprikkel goed is. Het deelnemen aan congestiemanagement moet aantrekkelijk worden en blijven voor bedrijven.

Spoor 3. Flexibel gebruik van het elektriciteitsnet

Bedrijven hebben een sleutel in handen om bij te dragen aan de oplossing van netcongestie. Bedrijven en andere grootverbruikers kunnen namelijk flexibeler worden in het gebruik van het net, met minder druk op piekmomenten.

Samenwerking bedrijven en energiehubs

Het elektriciteitsnet wordt minder belast als de vraag naar en het aanbod van lokaal opgewekte energie bij elkaar worden gebracht. Dit kan mogelijk worden gemaakt door versnelling van de ontwikkeling van energy-hubs of door bij eigen opwekinstallaties batterijen toe te voegen en bedrijfsprocessen af te stemmen. Dit kan men individueel doen, maar de voorkeur is om dit collectief te organiseren door samenwerking in energiehubs. Het kabinet stelt 166 miljoen euro beschikbaar tussen 2024-2030 voor een Stimuleringsprogramma Energiehubs. Dit programma zorgt o.a. voor het aanstellen van regisseurs en de ontwikkeling van een toolkit met standaarden voor het delen van data en contracten tussen partijen.⁸

Bestuurlijk aanjager 'slim met stroom'

Het kabinet heeft Gerard Schouw aangesteld als bestuurlijk aanjager 'slim met stroom'. Hij heeft een uitgebreide staat van dienst in het openbaar bestuur, de politiek en het bedrijfsleven. Hij zal zich inzetten om bedrijven te bewegen om meer flexibele contracten af te sluiten en bijvoorbeeld op bedrijventerreinen samen te werken om de beschikbare stroom op piekmomenten te verdelen. VNO-NCW zal op mijn verzoek gerichte communicatie naar alle bedrijventerreinen in Nederland opzetten over de gevolgen van netcongestie en het handelingsperspectief voor bedrijven.

⁸ Ook het amendement van het lid Erkens c.s. (Kamerstuk 36410, nr. XIII-9) voor de ondersteuning van smart energiehubs, handelingsperspectief voor ondernemers en het stimuleren van innovatieve oplossingen draagt hieraan bij.

Cluster Energie Strategie

In de huidige Cluster Energie Strategie uitvraag (3.0) wordt door netbeheerders en energie intensieve industrie in kaart gebracht wat de technische mogelijkheden zijn voor het leveren van industriële flexibiliteit en wat dus redelijkerwijs van de industrie verwacht mag worden. Deze uitvraag zal ook in kaart brengen wat de industrie nodig heeft om deze flexibilisering te realiseren.

Walstroom

Walstroom voor de zeevaart wordt de komende jaren in meerdere havens uitgerold. De grootste opgave ligt daarbij in de haven van Rotterdam. Het belangrijkste deel van de voorziene uitbreiding van de walstroom in Rotterdam wordt door de aangekondigde netcongestie niet geraakt. Dit komt omdat de aanvraag buiten congestiegebied valt, de aanvraag voor de benodigde capaciteit tijdig is gedaan of pas na de netverzwaring nodig is. Netbeheerders, IenW en het havenbedrijf Rotterdam houden de vinger aan de pols, ook voor eventuele nieuwe aanmeldingen.

Voor transportcapaciteit in de haven van Rotterdam, zowel voor walstroom als voor industrie, is het van groot belang dat met prioriteit een aantal cruciale infrastructuurprojecten, zoals het hoogspanningsstation Nissewaard, worden gerealiseerd ('sneller bouwen'). Netbeheerders, de provincie, de gemeente en het Rijk zetten alles op alles om de bouw van dit soort cruciale stations zo snel mogelijk te laten plaatsvinden. Ook bij walstroom is het belangrijk om afspraken te maken over verminderen van het piekgebruik. Dit kan bijvoorbeeld door efficiënt gebruik te maken van de bestaande aansluitingen, door gebruik te maken van de verwachte daadwerkelijke elektriciteitsvraag van schepen en door de inzet van batterijen. Verkend wordt of het Havenbedrijf Rotterdam, de betreffende bedrijven/terminals in de haven, IenW, EZK en netbeheerders hier de komende tijd afspraken over kunnen maken.

Extra onorthodoxe maatregelen

Gezien de ernst van de situatie in een aantal van de eerdergenoemde congestiegebieden onderzoek ik in nauwe samenwerking met de ACM of het nodig en mogelijk is om meer onorthodoxe maatregelen te nemen. Bij aanvullende drastische maatregelen kan worden gedacht aan:

- Financiële prikkels voor bedrijven om het net flexibel te gebruiken. Voor wat betreft voorwaarden voor nettoegang en nettarieven ligt de bevoegdheid bij de ACM.
- Een contract met 24/7-gegarandeerde transportcapaciteit wordt een premium product met een hogere prijs, een flexibel contract met verminderd gebruik van het net tijdens piekperiodes meer de standaard. Hiermee wordt continu gebruik van het net dus geprijsd.

Het kabinet blijft daarbij analyseren of, door het ontbreken van handelingsperspectief voor elektrificatie door de netcongestieproblematiek, wijzigingen nodig zijn in het instrumentarium voor de verduurzaming van bedrijven.

Spoor 4. Slim laden en verduurzaming woningen

Kleinverbruikers worden ook flexibeler in hun gebruik van het elektriciteitsnet, bijvoorbeeld bij het verduurzamen van woningen, de woningbouw en het slim laden van elektrische voertuigen. Binnen het LAN werken we onder aanvoering van onafhankelijk coördinator Stephan Brandligt al aan maatregelen om de lokale laagspanningsnetten sneller te verzwaren en dit net slimmer te benutten. Samen met de collega's van BZK en IenW werk ik een gezamenlijke actieagenda uit. We werken hierbij nauw samen met netbeheerders, (koepels van) gemeenten en provincies, kennisinstellingen en marktpartijen. De maatregelen in de actieagenda die gericht zijn op efficiënter netgebruik door kleinverbruikers kunnen ook bijdragen aan het oplossen van congestie op de onderstations (schakel tussen regionale middenspanningsnet en landelijke hoogspanningsnet).

Het gezamenlijke doel is om de nieuwbouw en de huishoudens zo veel mogelijk te ontzien, door in te zetten op sneller verzwaren van de elektriciteitsnetten en flexibeler gebruik van de elektriciteitsnetten. Daartoe gaan ontwikkelaars, netbeheerders en gemeenten gebiedsgericht op zoek naar mogelijkheden om nieuwbouw aan te sluiten ondanks netcongestie. Hieronder licht ik de belangrijkste maatregelen toe.

Woningbouw en verduurzaming gebouwde omgeving

Op dit moment ontvangt het kabinet al eerste signalen van projectontwikkelaars en gemeenten dat woningbouwprojecten problemen ondervinden door de netcongestie. Om te voorkomen dat de woningbouwplannen van het kabinet, provincies en gemeenten stagneren en woningen niet verduurzaamd kunnen worden als gevolg van netcongestie, zijn scherpe keuzes nodig. Daarom zet ik mij samen met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in voor het realiseren van de ambities voor woningbouw en verduurzaming van de gebouwde omgeving en werken wij gezamenlijk aan stevige maatregelen voor zowel bestaande bouw als voor nieuwbouw. Zo wordt per woondealregio in de planning van bestaande woningbouwprojecten, waar mogelijk, extra ingezet op congestieneutrale realisatie, wordt met gemeenten en netbeheerders gebiedsgericht handelingsperspectief voor verduurzaming in kaart gebracht en worden slimme apparaten de norm.

Nieuwbouw

Voor geplande woningbouw passen gemeenten en projectontwikkelaars op basis van informatie van de netbeheerders de energievoorziening van betreffende woningen waar mogelijk aan, zonder dat dit vertraging van de woningbouwprojecten in de hand werkt. Gemeenten en netbeheerders brengen hiervoor in congestiegebieden per woondealregio de planning van nieuwbouwprojecten, het aantal woningen en de energievraag in kaart. Zonder de verduurzamingsdoelen voor de gebouwde omgeving daarbij uit het oog te verliezen, wordt door deze partijen vervolgens vastgesteld welke

energievoorziening het beste past bij de capaciteit van het elektriciteitsnet in de betreffende gemeente.

Verduurzaming bestaande gebouwde omgeving

Totdat noodzakelijke netverzwaringen zijn gerealiseerd moeten ook huishoudens, bedrijven en maatschappelijke organisaties het perspectief op verduurzaming blijven houden. Daarbij is het noodzakelijk dat netbeheerders per wijk aan kunnen geven waar congestie zich voordoet en wanneer netverzwaring is gerealiseerd. In aanvulling daarop maken gemeenten zo snel als mogelijk inzichtelijk op welke termijn zij kunnen starten met de wijkgerichte aanpak en op welke warmteoplossing zij voor de desbetreffende wijk inzetten.

In de wijken waar plannen zijn voor volledig elektrische oplossingen of collectieve warmtesystemen, kunnen kleinverbruikers op deze manier, vooruitlopend op netverzwaring, besluiten om te isoleren of om voorlopig een hybride warmtepomp te installeren. Bij hybride warmtepompen kan er geschakeld worden tussen gebruik van elektriciteit en aardgas, waardoor deze technologie veel minder belastend is voor het elektriciteitsnet.

Slimme, aanstuurbare apparaten worden de norm⁹. Dit is noodzakelijk om efficiënt gebruik te maken van het elektriciteitsnet en dus om verduurzaming en woningbouw mogelijk te maken. Het kabinet zet in op certificering, standaarden en registratie, zodat slimme, aanstuurbare apparaten de norm worden. Dit vereist ook wetgeving. Daarbij wordt nader uitgewerkt hoe deze apparaten ook slim met elkaar kunnen communiceren. Op deze manier ondersteunt slimme aanstuurbaarheid de mogelijkheden van huishoudens in de overgang naar meer flexibel en dynamisch gebruik van het net. Home Energy Management Systems (HEMS) worden daarbij op termijn de standaard voor slim en efficiënt netgebruik door huishoudens. Daarbij zullen de belangen van huishoudens zorgvuldig worden meegewogen met als uitgangspunt instemming van de afnemer.

Laadinfra

Conform het 'Actieplan Slim Laden Voor Iedereen' wordt de laatste hand gelegd aan de 'Handreiking Netbewust Laden in het Publiek Domein'. Hierin is uitgewerkt hoe netbewust laden door gemeenten en regio's vertaald kan worden naar eisen voor concessiecontracten voor publieke laadinfrastructuur. Op deze manier kan netbewust laden de komende jaren op publieke laadpalen breed worden toegepast. De handreiking kan eveneens worden toegepast op openbare laadpalen die geëxploiteerd worden in het openmarktmodel en op bestaande concessies.

Gezien de ernst van de situatie in een aantal van de eerdergenoemde congestiegebieden onderzoekt de staatssecretaris van IenW of het mogelijk is om

⁹ Slim betekent dat er geautomatiseerde sturing plaatsvindt om stroom af te nemen binnen de grenzen van het net. Dit geeft mogelijkheden om de lokale beschikbare netcapaciteit optimaal te benutten en helpt bij het voorkomen van overbelasting tijdens de pieken.

in deze gebieden bestaande contracten 'open te breken' en netbewust laden versneld toe te passen. Het onderzoek richt zich op de (bedrijfseconomische) consequenties voor deze laadexploitanten, waaronder de resterende looptijd van het contract, de technische stand van zaken van de laadinfrastructuur, de eventuele initiële kosten als ook de omzetsderving. De uitkomst van dit onderzoek wordt in het voorjaar van 2024 verwacht.

Tot slot

Om Nederland verder te laten verduurzamen en te voorkomen dat we over enkele jaren op piekmomenten in het donker komen te zitten, zet ik alles op alles om met deze maatregelen verlichting te bieden. Met noodzakelijke maatregelen op korte termijn kunnen we de basisvoorziening van voldoende elektriciteit voor huishoudens, bedrijven en maatschappelijke organisaties op langere termijn waarborgen en perspectief blijven bieden op verduurzaming door elektrificatie. Gezamenlijk werken EZK, BZK en IenW het maatregelenpakket verder uit en wordt de voortgang en impact van de maatregelen periodiek getoetst. Ik houd de Kamer op de hoogte over de resultaten en zal u begin volgend jaar hierover informeren.

R.A.A. Jetten
Minister voor Klimaat en Energie

Q&A'S Liander uitkomsten Tennet congestieonderzoek FGU

Algemeen

Gaat het licht uit?

De netbeheerders zien dat er nu extra maatregelen nodig zijn, want anders ontstaan er na 2025 stroomtekorten. Om aan alle vraag naar elektriciteit te kunnen voldoen, zoeken we de grenzen van ons net op. Echter, overschrijdingen van de capaciteit van ons net kan leiden tot schade en veroudering van onze kabels en installaties en mogelijk tot het defect gaan van onze assets. Dit kan inderdaad voor knipperende verlichting zorgen of in uiterste gevallen betekenen dat klanten te maken krijgen met stroomstoringen. Om te waarborgen dat we een betrouwbaar elektriciteitsnet hebben, moeten we overbelasting voorkomen.

Wat doen jullie als netbeheerders zelf?

Netbeheerders doen miljardeninvesteringen en zetten alles op alles om de uitvoering verder op de voeren. Daarnaast kijken we naar alle mogelijkheden om het bestaande net verder uit te nutten (vluchtstrook, zwaarder belasten waar mogelijk en congestiemanagement). Hierbij zoeken we waar mogelijk de grenzen op om zoveel mogelijk klanten van hun elektriciteitsbehoefte te voorzien.

Wordt het net minder betrouwbaar?

We hebben een zeer betrouwbaar net met hoge leveringszekerheid van 99,99 procent. Juist omdat iedereen hiervan zo afhankelijk is, moeten we dit ook zo houden. Wel kunnen we de grenzen van het net verder opzoeken en meer risico's nemen. Denk aan het inzetten van de zogenoemde [vluchtstrook](#) (reservecapaciteit in ons net) of het zwaarder belasten van het net.

Hoe zit het met flexibel vermogen? Waarom is er in de verschillende regio's zo weinig gevonden?

Er is een uitgebreide zoektocht geweest naar partijen die flexibel met hun energie om kunnen gaan. Partijen zijn aangeschreven, er is brede publiekscommunicatie gedaan. Er zijn webinars en voorlichtingsmomenten geweest en relatiemanagers hebben met potentiële partijen gesproken. Helaas leidt dit tot op heden een beperkte opbrengst voor flexibiliteit. Een inschatting van de netbeheerders is dat 10 procent van het potentieel wordt benut, wat betekent dat er nog veel meer klanten flexibel vermogen kunnen leveren om het net beter te benutten. Dit hangt niet alleen af van het beschikbare aanbod, maar het kan ook zijn dat de flexibiliteit niet op de benodigde locatie wordt aangeboden.

Wat is de impact voor de verduurzaming en voor economie?

De krapte op het stroomnet vormt een bedreiging voor de verduurzaming en de economie. Woningbouw komt on hold te staan en verduurzamingsplannen (zoals de industrie) moeten langer wachten. Daarom zijn maatregelen nodig.

Hoe zit het met de autonome groei?

In alle regio's zien we een stijging van de autonome groei. Dit is de mate waarin huishoudens en andere klanten meer gebruik gaan maken van het net, bijvoorbeeld door de installatie van warmtepompen, zonnepanelen of laadpalen. Deze ontwikkeling gaat sneller dan voorzien door de netbeheerders. Dit is goed nieuws voor de verduurzaming, maar loopt niet in de pas met de netontwikkeling.

Miljardeninvesteringen, kortere doorlooptijden voor vergunningen. Te weinig mensen. Hoe gaan jullie dit ooit oplossen?

Op alle fronten moeten we opschalen en daarbij liggen er stevige vraagstukken en uitdagingen om op te schalen in de uitvoering. Daar zetten we vol op in. Daarnaast zijn ook andere urgente maatregelen nodig om het net toegankelijk te houden.

Wat bedoelen we met gedragsverandering?

Op dit moment rekenen we op onbeperkt stroom, altijd en overal. Dit is niet langer vanzelfsprekend. In het veranderende energiesysteem zullen we meer moeten meebewegen met

ONDER EMBARGO tot woensdag 18 oktober 14:30

de beschikbare netcapaciteit. Denk bijvoorbeeld aan slim laden, stuurbare warmtepompen en ook het ontlasten van het net op drukke momenten (wassen als de zon schijnt).

We hebben toch het Landelijk Actieprogramma Netcongestie (LAN)? Wat is de rol van het LAN in congestie?

In het LAN werken de overheden, belangenorganisaties en netbeheerders intensief samen om het elektriciteitsnet toegankelijk te houden. Dit vraagt naast netuitbreidingen ook om flexibel gebruik. Netbeheerders zien de integrale samenwerking die in het LAN plaatsvindt als een essentieel onderdeel van de energietransitie. Veel maatregelen zijn in ontwikkeling of uitvoering, zie hiervoor de meest recente kamerbrief en kijk op www.slimmetstroom.com.

Feiten en cijfers voor algemeen gebruik

Ontwikkeling warmtepompen	In 2023 groeit het aantal warmtepompen dat op jaarbasis wordt geïnstalleerd naar 170.000 stuks. Dit is een groei van 60% ten opzichte van 2022.
	Techniek Nederland verwacht binnen enkele jaren op een jaarlijkse installatie van 300.000 per jaar te zitten.
Ontwikkeling zonnepanelen	In 2022 groeide het aantal zonnepanelen op woningdaken met 40%
Ontwikkeling laadpalen	In 2023 waren er 500.000 laadpalen in Nederland geïnstalleerd (publiek en privaat)
	De verwachting is dat dit doorgroeit naar 2 miljoen in 2030. Dit zijn meer dan 500 laadpalen per dag
	Minder dan 10 procent van de laadpalen is op dit moment 'slim'
Investerings netbeheerders	In 2023 komen de netinvesteringen uit op 5 miljard euro. Dit loopt tot op jaarlijks 8 miljard euro in 2025.
Ruimtelijk beslag	Alleen voor de nieuwe hoogspanningsinfrastructuur zijn 10.000 voetbalvelden nodig
Investerings netbeheerders	Voor de netuitbreidingen zijn meer dan 80.000 trafo-huisjes en 300 hoogspanningsstations nodig en meer dan 100.000 kilometer kabels en verbindingen

*Specifiek Flevopolder/Gelderland***Wat kunnen overheden doen?**

Het is op de eerste plaats belangrijk dat er wordt samengewerkt en dat we samen de juiste keuzes maken, want niet alles kan tegelijk en nu. Dit vraagt om een prioriteringskader. Een van de bottlenecks zijn de lange doorlooptijden en de zoektocht naar geschikte locaties voor nieuwe infrastructuur. Overheden kunnen helpen met het vinden van de juiste locaties. Dit kunnen ook aanpassingen zijn aan bestaande stations.

Wat zijn de perspectieven?

We zitten in een situatie dat de ontwikkelingen veel sneller gaan dan netbeheerders op dit moment aan kunnen. De situatie in deze regio is, hoe vervelend ook, niet uniek. De landelijke netkaart laat veel plekken zien waar sprake is van schaarste voor zowel afname als teruglevering. TenneT werkt aan uitbreiding van het net en kijkt daarnaast naar oplossingen om het bestaande net intensiever te benutten. Klanten kunnen dit bijvoorbeeld doen door op drukke momenten het elektriciteitsnet te ontlasten. Daarnaast doet TenneT er alles aan om te versnellen in de uitbreiding van de capaciteit door nieuwe stations en traces. Dit kunnen we echter niet alleen en hiervoor hebben wij hulp nodig van overheden voor het bijvoorbeeld het vinden van locaties en vergunningentrajecten.

Wat betekent de uitkomst van dit rapport voor partijen die een nieuwe of zwaardere netaansluiting willen?

Gedurende het onderzoek is in de markt gezocht naar flexibel vermogen voor spitsmijden (congestiemanagement). Hiervoor is er in totaal 569 MW gevonden die ingezet kan gaan worden. Dit vermogen zal ingezet worden om het elektriciteitsnet efficiënter te benutten door piekbelasting te verminderen maar is helaas ontoereikend om het tekort aan transportcapaciteit volledig op te lossen. Er komt dus geen extra capaciteit beschikbaar voor nieuwe aanvragen vanaf 17 november 2022, waardoor deze aanvragen op de wachtrij komen te staan en moeten wachten tot structurele oplossing gerealiseerd worden tussen 2027 en 2029. Na deze netuitbreidingen kunnen we weer klanten voorzien in hun energiebehoefte.

Hoe zit het met de autonome groei?

In alle regio's zien we een stijging van de autonome groei. Dit is de mate waarin huishoudens en andere klanten meer gebruik gaan maken van het net, bijvoorbeeld door de installatie van warmtepompen, zonnepanelen of laadpalen. Deze ontwikkeling gaat sneller dan voorzien door de netbeheerders. Dit is goed nieuws voor de verduurzaming, maar loopt niet in de pas met de netontwikkeling.

*Zakelijke klanten***Wat betekent de congestie van TenneT concreet voor klanten van Liander die voor 17 november 2022 op de wachtlijst stonden?**

TenneT heeft op 17 november 2022 de vooraankondiging van congestie voor leveren gepubliceerd. Deze datum is daarmee cruciaal in ons proces.

Klanten op de wachtlijst van Liander die hun aanvraag al compleet hadden voor 17 november 2022 staan alleen bij Liander op de wachtlijst. Deze klanten worden, nadat Liander haar knelpunt(en) heeft opgelost, zonder verdere TenneT beperking toegelaten op het netwerk.

Voor klanten die vanaf 17 november aanvragen compleet hebben, geldt dit helaas niet. Ook al heeft Liander de knelpunten in haar net eerder opgelost dan TenneT, dan kunnen ze er nog steeds niet bij. De klant zal moeten wachten totdat alle knelpunten opgelost zijn. Per klant houdt Liander bij op welke netvlakken er knelpunten zijn.

Concreet betekent dit het volgende:

Klanten met een bestaande aansluiting:

- Deze klanten behouden het behouden het Gecontracteerde Transportvermogen (GTV dat op hun Aansluit- en Transportovereenkomst staat.
- Deze klanten behouden het GTV dat uiterlijk 16 november aan hen is toegezegd als gevolg van een GTV-verhoging.

ONDER EMBARGO tot woensdag 18 oktober 14:30

- De klanten die vanaf 17 november een GTV-verhoging aanvragen, krijgen te horen dat die vooralsnog niet gehonoreerd kan worden en dat zij op de wachtlijst worden geplaatst.
- Klanten die vóór 17 november een GTV-verhoging hebben aangevraagd, maar daar voor 17 november nog geen terugkoppeling op hebben ontvangen, worden afzonderlijk door de netverantwoordelijke beoordeeld volgens het first come first serve principe.

Klanten die een nieuwe aansluiting (of het verzwaren van een aansluiting) willen:

- De klanten die uiterlijk 16 november een offerte of engineeringopdracht hebben ontvangen, hebben geen last van deze TenneT congestie. Uiteraard moeten zij wel tijdig hiertoe opdracht verstrekken.
- Klanten die na 16 november een offerte ontvangen, maar waarbij er al wel sprake is van 'aanvraag compleet' per 16 november worden eveneens niet getroffen.
- Alle klanten die een 'aanvraag compleet' hebben vanaf 17 november krijgen een definitieve transportbeperking opgelegd. Uiteraard geldt dit ook voor alle klanten die vanaf 17 november een aanvraag bij ons doen.

NB. Uiteraard hebben we het in bovenstaande situaties alleen maar over de gevolgen van de congestie TenneT. Liander zelf heeft ook congestie en er verandert dan ook niets in het reguliere offertetraject.

Wat betekent de TenneT congestie voor verduurzamingsambities van bedrijventerreinen?

Dat valt niet zo te zeggen. Het is noodzakelijk om op lokaal niveau, zoals bij bedrijventerreinen, de mogelijkheden te benutten om vraag en aanbod beter op elkaar af te stemmen. Op deze manier kan er worden bijgedragen aan het beter benutten van het elektriciteitsnet. Daarnaast is het belangrijk dat de verduurzamingsambities bij ons bekend zijn en dat de actuele netsituatie bij u bekend is. Wilt u concreet weten wat de situatie voor u is. Neem dan contact op met uw relatiemanager.

Als plannen nog niet bij Liander bekend zijn, wat is dan de boodschap naar onze stakeholders?

Communiceer plannen zo vroeg mogelijk zodat Liander ze kan meenemen in de prognoses. Klanten kunnen een aanvraag doen en komen bij ons op de wachtlijst. In principe tot aan de netuitbreiding van Tennenet (2027-2029), tenzij er tussentijds extra vermogen beschikbaar komt via flexibel vermogen van bestaande klanten.

Consumenten

Hebben de uitkomsten van het rapport impact op consumenten?

Gelderland

Het grootste deel van de huidige 'files' (congestie) vinden plaats bij bedrijven met een grote aansluiting. Dit betekent dat aanvragen voor een aansluiting kleiner of gelijk aan 3 x 80 ampère in principe wel aangesloten kunnen worden: bijvoorbeeld nieuwe woningen, publieke laadpalen (geen snelladers, want dat is grootverbruik) en aanpassingen aan bestaande woningen, zoals de plaatsing van een warmtepomp, en kleine bedrijvigheid.

Maar zowel de landelijke als regionale netbeheerders verwachten dat ook consumenten in de nabije toekomst te maken krijgen met een vol stroomnet. Als de bestaande mogelijkheden voor flexibel gebruik van het net niet beter worden benut, er geen aanvullende maatregelen worden genomen en de snelle groei zich voortzet, kan vanaf 2026 de verduurzaming van woningen, uitbreiding van de vraag naar elektriciteit en de realisatie van nieuwe woonwijken niet zomaar meer plaatsvinden.

De landelijke en regionale netbeheerders pleiten daarom gezamenlijk voor ingrijpende keuzes, zodat de woningbouw, de economische groei en de verduurzaming van Nederland niet verder vertragen.

Flevopolder

Het grootste deel van de huidige 'files' (congestie) vinden plaats bij bedrijven met een grote aansluiting. Dit betekent dat aanvragen voor een aansluiting kleiner of gelijk aan 3 x 80 ampère in principe wel aangesloten kunnen worden: bijvoorbeeld nieuwe woningen, publieke laadpalen (geen snelladers, want dat is grootverbruik) en aanpassingen aan bestaande woningen, zoals de plaatsing van een warmtepomp, en kleine bedrijvigheid.

Maar zowel de landelijke als regionale netbeheerders verwachten dat ook consumenten in de nabije toekomst te maken krijgen met een vol stroomnet. Als de bestaande mogelijkheden voor flexibel gebruik van het net niet beter worden benut, er geen aanvullende maatregelen worden genomen en de snelle groei zich voortzet, kan vanaf 2026 de verduurzaming van woningen, uitbreiding van de vraag naar elektriciteit en de realisatie van nieuwe woonwijken niet zomaar meer plaatsvinden. De landelijke en regionale netbeheerders pleiten daarom gezamenlijk voor ingrijpende keuzes, zodat de woningbouw, de economische groei en de verduurzaming van Nederland niet verder vertragen.

De overheid wil dat huiseigenaren verduurzamen. Velen van hen willen dat ook. Maar ze worden beperkt door de netcongestie. Hoe gaan netbeheerders hen helpen zodat zij toch kunnen verduurzamen?

We doen er alles aan om ervoor te zorgen dat huiseigenaren hun verduurzamingsplannen kunnen uitvoeren. Daarvoor breiden we het elektriciteitsnet in de woonwijken uit en versterken we het huidige net. Dat kunnen we echter niet overal tegelijk. Daarom kiezen we er soms ook voor om daar waar mogelijk het elektriciteitsnet tijdelijk extra te belasten. Dat heeft mogelijk tot gevolg dat soms spanningsproblemen optreden. Mensen merken dit bijvoorbeeld aan de verlichting die even knippert.

Daarnaast denken we samen met de energiesector en marktpartijen mee die op zoek zijn naar slimme oplossingen om het bestaande laagspanningsnet beter te benutten en op die manier meer klanten aan te kunnen sluiten. Bijvoorbeeld door auto's slim te laden of lokaal energie uit te wisselen.

Wat kunnen consumenten doen om bij te dragen aan de oplossing van congestie?

We zitten in een veranderend energiesysteem en daar hoort ook verandering van gedrag bij. We kunnen niet meer altijd en onbeperkt gebruik maken van energie en zullen daar ook met elkaar aan moeten wennen.

Mensen met zonnepanelen kunnen zoveel mogelijk hun eigen opgewekte stroom direct gebruiken. Door bijvoorbeeld de was overdag te doen en de elektrische auto op te laden op het moment dat de zonnepanelen veel stroom opwekken.

Alleen het aantal zonnepanelen aan te schaffen dat nodig is voor eigen verbruik. De salderingsregeling wordt de komende jaren echter afgebouwd, waardoor in de toekomst het (te veel) gelegde panelen moeilijker is terug te verdienen.

En belangrijk, mensen kunnen bewust met energie omgaan. Apparaten die veel en/of gelijktijdig elektriciteit vragen moeten worden vermeden. Daar is het net namelijk nog niet voor ontworpen. Denk bijvoorbeeld aan infraroodpanelen, doorstroomverwarmers, hoogtemperatuur-warmtepompen en elektrische CV's. Gelijktijdig gebruik van deze installaties zorgen voor een piek op het elektriciteitsnet. Bovendien zijn het 'energieslurpers', wat mensen terugzien op de energierekening

Wat betekent het in de praktijk dat consumenten niet kunnen verduurzamen? Gaan jullie beoordelen of klanten wel/geen zonnepanelen o.i.d. mogen neerleggen? Of gaan de spanningsklachten toenemen?

Consumenten gaan de komende jaren merken dat het energiesysteem in transitie is. Alleen al omdat de komende jaren 1 op de 3 straten open moet voor uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet. De hoeveelheid werk in combinatie met personeels- en materiaaltekorten kan betekenen dat consumenten langer moeten wachten op hun nieuwe aansluiting of een verzwaring van hun bestaande aansluiting. Bijvoorbeeld omdat het nodig is om eerst nieuwe kabels aan te leggen of een nieuw elektriciteitshuisje of verdeelstation te plaatsen.

En naar de toekomst toe zal het vaker voorkomen dat het net eerst moet worden uitgebreid voor een aansluiting of verzwaring kan worden gerealiseerd. En omdat we daar waar dat mogelijk is het stroomnet extra gaan belasten, kunnen spanningsproblemen op bepaalde momenten in het jaar, op bepaalde momenten op een dag toenemen. Bijvoorbeeld door het niet kunnen terugleveren van de opgewekte zonnestroom of doordat verlichting in huis 'knippert'.

Ik heb al zonnepanelen aangesloten, hebben deze ontwikkelingen invloed op mijn teruglevering?

Bij consumenten met zonnepanelen op het dak kan het voorkomen dat hun omvormer de panelen tijdelijk afschakelt op een zonnige dag, omdat er dan te veel stroom aan het net wordt geleverd. De opgewekte energie kan dan tijdelijk niet worden teruggeleverd aan het stroomnet. Kijk voor meer informatie op <https://www.liander.nl/consument/energie-opwekken-en-terugleveren>

Krijgen we nu meer storingen?

Om mensen zo goed mogelijk te helpen, kiezen we ervoor om een deel van de nieuwe aansluitingen of verzwaringen toch te realiseren en daarmee het net tijdelijk extra te belasten. Hierdoor kunnen spanningsproblemen op bepaalde momenten in het jaar, op bepaalde momenten op een dag toenemen. Bijvoorbeeld door het niet kunnen terugleveren van de opgewekte zonnestroom of doordat verlichting in huis 'knippert'.

Wat betekent dat voor mijn huisaansluiting dat het net vol zit?

Consumenten gaan de komende jaren merken dat het energiesysteem in transitie is. Alleen al omdat de komende jaren 1 op de 3 straten open moet voor uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet. De hoeveelheid werk in combinatie met personeels- en materiaaltekorten kan betekenen dat consumenten langer moeten wachten op hun nieuwe aansluiting of een verzwaring van hun bestaande aansluiting. En naar de toekomst toe zal het vaker voorkomen dat het net eerst moet worden uitgebreid voor een aansluiting of verzwaring kan worden gerealiseerd. En omdat we daar waar dat mogelijk is het stroomnet extra gaan belasten, kunnen spanningsproblemen op bepaalde momenten in het jaar, op bepaalde momenten op een dag toenemen. Bijvoorbeeld door het niet kunnen terugleveren van de opgewekte zonnestroom of doordat verlichting in huis 'knippert'.

Hoe informeren netbeheerders huiseigenaren over deze problematiek? Hoe weet je als huiseigenaar of er netcongestie in jouw wijk is? En wanneer deze in jouw wijk wordt aangepakt?

In algemene zin informeren we consumenten actief met onze publiekscampagne over de wat zij gaan merken van ons werk in de energietransitie. Daarin vertellen we over de drukte op het net en welke gevolgen dit heeft zoals spanningsklachten maar ook dat 1-op-3 straten opengaat en geven we het juiste handelingsperspectief.

We zien dat de problematiek op het laagspannings-Ne toeneemt. Wanneer consumenten langer moeten wachten op een aansluiting, zullen we hen daar over informeren. Doordat de problematiek toeneemt, wordt het laagspanningsnet ook meegenomen in het Landelijk Actieplan Netcapaciteit.

Op individueel niveau is het heel lastig om in de haarvaten van het laagspanningsnet te kijken. We hebben duizenden kilometers aan kabel en mogen de data uit slimme meters niet gebruiken om te kijken of het net vol is. Op onze website kunnen mensen een postcodechecker invullen waaruit blijkt of spanningsproblemen in de wijk bekend zijn.

Woningbouw**Klopt het dat woningbouwplannen in de regio ook in de knel komen?**

Als gevolg van het versneld verduurzamen van onze woningen en de komst van grote aantallen nieuwbouwwoningen in combinatie met alle andere ontwikkelingen die veel capaciteit van het elektriciteitsnet vragen bereikt het elektriciteitsnet op steeds meer plaatsen zijn maximale capaciteit. We lossen dit op door het net uit te breiden. Echter, het tempo waarin er nieuwe woningen worden gebouwd en bestaande woningen worden verduurzaamd kunnen de netbeheerders niet bijhouden. Daardoor is het niet meer vanzelfsprekend dat we in alle wijken op tijd de netten hebben verzwakt of uitgebreid. Hierdoor is het niet meer vanzelfsprekend dat we nieuwe woningen en nieuwbouwprojecten tijdig kunnen aansluiten en/of bestaande woningen tijdig kunnen voorzien van een zwaardere aansluiting.

Naast netuitbreiding kijken we ook samen met andere betrokken partijen hoe we de ruimte op het bestaande energienet efficiënter kunnen benutten. Door ons energiegebruik of -levering aan te passen aan de actuele beschikbare capaciteit van het elektriciteitsnet. Op deze manier kunnen we het net zo optimaal mogelijk te benutten, komt er ruimte vrij voor nieuwe klanten.

Hoe eerder en hoe duidelijker de woningbouwplannen van gemeenten, ontwikkelaars, corporaties en buurtinitiatieven zijn in aard, omvang en tijd, hoe beter we de veranderingen op het elektriciteitsnetwerk kunnen opvangen en kunnen aangeven wanneer en op welke manier we de woningen kunnen aansluiten.

Om hoeveel projecten gaat het?

Dat is lastig om exact aan te geven omdat niet alle nieuwbouwplannen bij ons bekend zijn of volledig bij ons bekend zijn. Het is daarom belangrijk dat gemeenten, ontwikkelaars, corporaties

ONDER EMBARGO tot woensdag 18 oktober 14:30

en buurtinitiatieven hun woningbouwplannen zo vroeg en volledig mogelijk (in aard, omvang, locatie, energieconcept, fasering en tijd) delen met de netbeheerder. Hoe eerder en hoe vollediger de plannen bekend zijn, hoe beter wij de impact die deze plannen op het elektriciteitsnet kunnen opvangen en gerichter kunnen aangeven wanneer en op welke manier we de woningen kunnen aansluiten.

Betekent dit dan ook dat maatschappelijke gebouwen (winkels/sportcentra/scholen/etc.) geen doorgang kunnen vinden vanwege de grotere aansluiting (3 x 80 ampère)?

Dat kan inderdaad voorkomen. Wij discrimineren niet. Afhankelijk van wanneer er vermogen wordt gevraagd. Voor 17 november 2022 gaan wij ervan uit dat er geen probleem is. (Dit in relatie tot het knelpunt van TenneT. Er kunnen natuurlijk wel al knelpunten zijn bij Liander die wel impact hebben)